

Szerkesztőség:

II-ik kerület 460. házszám,
hová a lap szellemi részét
illető közlemények küldendők.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal

SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdája, hová
az előfizetési pénzek, a hirdetések és ezeknek díjai,
valamint a felszólalások küldendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre 2 korona. Egyes szám ára 16 fillér

Felolós szerkesztő:
TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA.
Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadó hivatalhoz küldendők. Nyilttér sorra 1 korona.

Gazdasági harcok.

Ipar és kereskedelem a magyar társadalom körében még mindig nem részesül abban a megbecsülésben, amelyre annyi okkal rászolgál. Nyugaton ipar és kereskedelem a társadalmi életben is domináló szerepet visz, mert az ország vezető körei jól tudják, hogy az ország gazdagsága, hatalma, tekintélye kereskedelmének fejlettségétől függ. Nálunk, ahol még mindig képtelenek ennek appreciálására, az ipari és kereskedelmi foglalkozást még mindig nem tartják „uri“ foglalkozásnak (mert hisz nálunk a napidíjas is urnak képzelet magát, az önálló és független, nemzetfenntartó hasznos hivatást betöltő iparossal és kereskedővel szemben) és tetézik ezt a káros és káros elvakultságukat még felekezeti szempontokkal is, mintha nem éppen társadalmunk egyoldalú felfogása idézte volna elő azt a sajátos és csakis nálunk létező képtelen helyzetet, hogy a kereskedelmi és főképen nagyipari foglalkozást egy bizonyos felekezethez tartozással azonosítják, mintha a külföld kereskedelme nem tanusítaná,

hogy a kereskedelem terén való érvényesülés csakis a komoly, céltudatos, szorgalmas és kitartó munkával párosult nagy műveltséggel és ügyességgel lehetséges függetlenül a felekezeti viszonyoktól. Tartsuk mindenkör szem előtt a német birodalomnak az ipar és kereskedelem felvirágoztatása által elért nagy hatalmát és népességének jólétét. A német viszonyok e tekintetben még különösen azért is szolgálhatnak tanulsággal, mert Németország kedvező előfeltételek hiánya, az az nagyrészt termékellen vagy gyenge hozamu talaja dacára, csakis a népesség kiváló tulajdonságainak és ez utóbbiak kellő szervezés mellett történt felhasználásának, névszerint a lakosság céltudatosságának, intelligenciájának, fegyelmezettségének, szorgalmának, erélyének és takarékosságának köszöni nagyságát. Ott nem hogy lenéznek, hanem különös nagybecsülésben részesítik a kereskedelemnek és iparnak arra méltó képviselőit, akiknek kiválóságai, mint például egy Thyssen, Rathenau, Balin, Dernburg stb. elsőrangú társadalmi szerepet visznek, sőt ezek közül az utóbbi jelenleg a kormánynak is tagja. Ez a szeren-

cséllen felfogás gátja annak is hogy nálunk egészséges alapon nyugvó ugynevezett polgárosztály fejlődjön ki (ezzel a kifejezéssel csak a szokásos telosztás kedvéért élünk és nem az osztályszerű tagozódás kiéleltése végett) és innen van, hogy nálunk ma két szélsőség; az arisztokracia és a munkás-ság a két konszolidált társadalmi osztály, míg a polgárság, tehát a lakosság zöme, képtelen jelentőségének öntudatára ébredni és magának azt a szerepet biztosítani társadalmunkban, amely erényeinél fogva anynyi joggal megilletné. Kereskedőinket és iparosainkat illetné meg ezen a téren a kezdeményezés kötelessége, mert a túlzott szerénység csak az ellenfelek bátorságát fokozza.

Nem hallgathatjuk el ehelyütt azt az utóbbi években sajnos tapasztalt s mindinkább fejlődő megkülönböztetést, amelyet az ipari körökben a saját javukra, de a kereskedelmi osztály hátrányára szívesen alkalmaznak, értékesebbnek és előkelőbbnek jelezvén a termelő ipart a forgalmat közvetítő kereskedelemnél. A kereskedelmi és ipari érdekképviselőtének már többször pa-

TÁROSA.

Mikor a napszám magas.

Irtá: Kajabusz.

Nagy úr most a napszamos ember, a kutya fáját! Egy forint 40 krajcárért jön kukoricát kapálni. De még nem is nagyon jön, megvárja, hogy instáljuk. Hat közeledünk az amerikai munkabérekhez. Csak tíz esztendővel lépünk vissza. Itt, a mi vidékünkön a tavaszi — márciusi — kezdő napszám volt 40 krajcár és lassan emelkedett 50, 60, júniusban 80 krajcárra. Csak aratás idején ruccant föl egy forintra. Most tavasszal kezdődik 70—80 kron s ime már 1 forint 40 krajcár.

Tehát a munkabérek javultak, de az élet, a megélhetés nem lett könnyebb azoknál, akik a munkabérek javulásától várták a boldogság esoda szerét. A boldogság reménye közelebb hozatott. Kisebbedett a távolság, mely az élet nyomortúságát elválasztja a boldogság reményétől. Hogy a fölemelt munkabérből szökkenne szárba a boldogság reménye, az mese beszéd. A keresztényesség ezt a reményt áthelyezte a túlvilágba. Jól is tette. Abszolút boldogságot nem is lehet egyebütt keresni, csak a túlvilágon. Ezen a földön csak egyetlen abszolút valami van: az akadémiai Karácsonyi pályaművek irodalmi értéke — minden egyéb relatív — s ez az egyetlen abszolút dolog sincs meg, csakis követelik a pályázat föltételeiben.

Tehát a napszám magas. Jérváló munkás takaríthat, szerezhethet. És szerez is. Földet, házat, tisztességes megélhetést biztosít maga és családja számára. De a nagyobb része a szegényeknek csak eped a földért, ellenben az árát szesz italokra költi és a piacon deklamál az urak ellen. Az igazi szegénység nem ér rá deklamálni.

Nézzük csak a statisztikát. Egy év alatt elköltöttünk szesz italokra 410 millió koronát. Minthogy pedig a pálinkafogyasztás 190 millió koronát emészt föl, mondhatjuk, hogy a szegény sorsban élő munkásosztályunk tulságos sokat áldoz az alkoholizmus ördögének. Innen van, hogy népünk degenerál. Ezt bizonyítja az ujoncozás silány eredménye, meg az, hogy a munkásnép gyermekei is véznaak, sápadtak, mint a kék hegyek szellemei, akik a „Ripp van Winkle“ második felvonásában szoktak megjelenni a színpadon.

Pedig a mi népünk táplálkozása messze föltötte jár egyéb népek kosztjának. A hegyeink között lakó földműves népesség főtápláléka: zabliszt, árpa, káposzta, kukorica-dara, krumpli. A mi népünk buzakenyeret, pörkölt húst is eszik és bort iszik. Hagyján a bort, csak a pálinkával szakítana. A XIV. században is ugy volt a híres Franciaországban, hogy a köznép „kutya kenyeret“ evett, mely zablisztból készült. „An peuple commun on laisse le pain de chien“ mondja Butel Dumont.

A mai időkben még a paraszt is válogat az élvezetekben. Innen a degeneráció. Pedig láthatjuk nemcsak a nagy városokban és a felső

tizezer között, hanem lejjebb is, középosztályunk, sőt népünknel is, hogy az a része az emberiségnek, mely vályúból és két pofára habsolja az érzéki örömeiket, dögvároson van. Miudegyiknek a homlokára van írva: Mene, thekel ufarzín. Ha ő maga nem, hat a gyermekei kivesznek, ami nem kis vigasztalása az emberiségnek. A görög és római pogányságnak is az alkonya volt ilyen és nem a hajnala. Ő felsége az Erköles le van tasztva trónjáról. Ugy látszik ma már senki sem hajlik meg előtte. Beszélnek hivatalos fontoskodással erkölcsrendészetről, de ez bolond beszéd. Az erkölcsöt nem kell rendezni — ha van, — annak rendben van a dolga. Az erkölestelenség pedig az Úr Isten is csak egy orvosságot tudott, mikor Sodomát elpusztította.

Azonban hát messze elkalandoztam a magas napszámoktól, holottan azt akarom szemléltetni, hogy a nagy munkabér neha az erkölestelenség és boldogtalanság forrása.

Ime Csobolyó Miska (nomem et omen) egy hét alatt 8, kettő alatt 16 forintot keresett s igen erősen szándékozott abból egy malacot venni. Azonban vasárnap délután némi két decire befordult a Kukac zsidóhoz. Elvégre embereket is kell látni. A barátságok tartják fenn az életet. Persze, hogy került eimbora azonnal. Mert vasárnap két templom után a koresma előtti járdán sokadoznak a népek, öregek, ifjak. Akiknek pénzük nincs, azok kint áldogálnak, sovár pillantásokat vetnek be s olyan sűrűn váltogatják a lábukat, mint egy amerikai milliárdos az ingét.

naszolt tulságos széttagoltsága mellett csak a közös ellenfelek malmára hajtának a vizet, ha még magunk között is akármelyikünk rovására törekedünk a saját tekintélyünket öregbíteni.

Nagyon természetes, hogy mi nem az osztályellentétek fokozását, hanem ellenkezőleg a nemzet egyesítését várjuk a kereskedők és iparosok önértetes fellépésétől. Az egységes magyar társadalom hiánya kuforrása nemesak számtalan társadalmi bajnak, hanem politikai és gazdasági elmaradottságunknak is, mert a mai osztályellentétek kizárják az egyöntetű eljárást, holott csakis ilyen módon lennénk képesek külső ellenfelünkkel, vagyis inkább versenytársunkkal szemben győzelemhez jutni!

Észrevételek a „Válasz“-ra.

(Folytatás.)

Nehogy azonban a tanítóságról írott önfeladozásig menő igyekezet és a szabálytalanságokat pótló szorgalom banalitásnak minősültsék: egy példázatként helyezem kellő világításba előbbi állításomat.

A dobófalvi iskola elsőosztályt vezető tanítónak 120 tanítványa van. Törvény szerint az 5 tannapon (tanítási héten) 19 órán át a főtárgyakat és 5 órán át pedig a melléktárgyakat (ének, torna, kézimunka) tartozik tanítani. Tehát az 5 naphól álló tanhéten 24 óra adására van kötelezve. Ebből a tanító 4 napon át délelőtt 9-től 11-ig és délután 2-től 4 óráig, 1 napon át pedig d. e. 8-tól 10-ig és d. u. 2-4 óráig tart. S vajon összesen csak 24 órát tanít az 5 napos tanhéten? Csak 24 órát, amennyit a törvény előír? No hiszen akkor jól nézre ki évvégén a 120 növendékkel.

De hát akkor mit csinál az a tanító, hány órán át tanít hetenként, hogy azzal a sok gyermekkel legalább is általános „jó“-ra elvégeztesse a tananyagot? — Az a tanító azt csinálja, hogy reggel 1/28 órakor már bent van osztályában (s elegendő szünetet adva s közben-közben egy kis vidító éneket eldudoltatva a gyermekekkel) és csak 1/22 órakor boesájtja haza tanulóit. Délután pedig — közben egy-egy kis szünettel — 2-től 5-ig foglalkozik. Naponta tehát 2 órával többet tanít. Ez hetenként 10 óra többletet tesz ki, ami a 24

Kiknek pedig pénzük van, mint Csobolyó Miskának, azok bevakodnak a hosszú asztalok mellé. Fajtos ott a levegő, mert a szoba teli van pipafüsttel és a szesz undok párázatával. Csak egy párszor gyűn két vagy három deci, hamarosan literre emelkedik a kívánság. Nagy beszédek esnek a terméstről, a kiadós esőkről, melyek nagy áldásul voltak mindenre.

Estére cigány is kerülközik, a trombitásbanda, ami arra jó, hogy nem lehet mellette beszélni. Csobolyó Miska már a eszímája szarát ütögeti, vörös a füle és szikrak ugrálnak a szeméből.

Orthon pedig a családja most száll éjjeli pihenőre. Harom gyermeke van, a nagyobbik már iskolás. Azoknak a földre van ágyazva: az apjuk subája leterítve s némi nemű vankos a fejük alá. A Misi gyerek most mondja az esteli imádságot.

„Adj esendes éjt szülőimnek,

Adj esendes éjt mindeneknek.* — Amen.

Az apja meg ott veri a eszímája szarát a koresmában. Hat nem gyeheennára való az ilyen szegény ember?

A nyári éjszaka rövid, mint a kaesa lába. A népek a koresmából haza takarodtak, csak Csobolyó Miska és a pajtása vannak még ott hajnalban is. Most már azt játszik, hogy a poharat az egyik földobja s a másiknak a maga poharával azt a levegőben el kell tráfálni. Igen mulatságos, hajnalra való játok. Padinkába megy

kötelező tanórát 34-re emeli. Csak 34 tanhetet számítva egy tanévre, az évi többlet 340 tanóra, amely az évi kötelező 816 órát 1156-ra egészíti ki. A 340 tanóra többlet bizony borzasztó nagy szám, akkor, ha azt elsőosztályos gyermekek között kell ellőltetni — minden ellenszolgálmány, díjazás nélkül. Vajjon melyik és hány hivatalnok, munkásember tenné azt meg, hogy 340 órán át csak úgy „more patrio,“ ingyen dolgozzék? Azt hiszem, az ujjunkon is meg lehetne számlálni azt a néhányvat. De a dobófalvi tanító önfeladozásig menő túlfeszített idegekkel, az elismerésnek, a fellőlfitetésnek minden reménye és várása nélkül dolgozza le azt a 340 órát, mert előtte nem az anyagiság pengő ércének fénye lebeg, hanem a reábizott gyermekek előremenetelének biztosítása, iskolájának célja, feladata.

Ilyen a dobófalvi s az ország legtöbb tanítója. Persze erről vajmi kevesen tudnak, helyesebben kifejezve: erről tudni vajmi kevesen akarnak. — Pedig helyes volna erről is tudomást szereznii, mert akkor tisztább fogalma volna az iskola munkáját alaposan nem ismerő közönségnek — a tanítóság hatványozott tevékenységéről is.

Nem állítom s nem tartom normalis állapotnak azt, ha az iskolának a többféle szabálytalansággal együtt a tulsufoltsággal is küzködnié kell; nem tartom egészséges pedagógiának azt, ha a gyermekekkel az előírt időn túl is foglalkozni kénytelen a tanító a túl nagy létszám miatt és nem egyeztetelhető össze, sem a humanitással sem az igazsággal, ha a tanítóság 340 tanórát igénylő munkatöbblettel terheltetik meg a másként le nem győzhető abnormitások által. — Ily körülmények között a szent cél elérhetőséért csak kell valakinek áldozatkésznek lenni és ez a valaki nem más, mint a tanítóság, a mely képes volt mindmáig életterejét odahelyezni a Haza oltárára, hogy a nemzet egyik legszentebb ügye: a tanügy hátramaradást ne szenvedjen. — A tanítóságnak régi idő óta gyakorolt áldozatkésztségére vonatkozólag mondhatta Gróf Apponyi miniszter egyik nagyszabású beszédében, 1907-ben, nagy igazságu és örökké emlékezetes eme szavakat: „A magyar nemzetnek a tanítósággal szemben még becsületbeli kötelességei vannak.“

Minden hibái mellett is, a mostani kornak iskolái olyanok, aminőket a mai kor produkálni képes. Ugy látszik, a korszak sem igényel külön iskolákat, csak olyanokat, aminők léteznek, mert ha a kor igényei nagyobbak volnának, akkor iskolái a példásabb kivánalmaknak is képesek volnának eleget tenni. De hát nem így van. Nem is lehet így, mert a fejlődés törvénye semmit sem hagy érintetlenül, átalakít mindent; ami ma jó, holnap már nem az,

s nem potyára. Aki nem találja el a földobott poharat, az veszt, amalfogva fizet. Csobolyó Miska már kétszer elhibázta, most harmadszor nekihezakodik. Amint a cimbora földobja a poharat, Miska utána a magát s szerenesére beletalál a falon levő tükörbe. Az bezúzódik, a eső-römpölésre a koresmáros esze nélkül berohan, követeli a tükör árát. Véleménykülönbségek támadnak, majd ráncigálják egymást. A koresmáros rendőrért szalajt.

Kint az utca még esendes, nem járja más, csak a macskák, melyek éji sőtáikból ilyenkor meanek haza, de azok nem szoktak kopogni. Az akác most nyitja szét leveleit, amiket éjjelre, mint paplanokat egymásra hajtogat, a virág nyujtözkodik és fölebred.

Csobolyó Miskának a felesége egyszerre ér a rendőrral a koresmába. A férjén nincs emberi ábrázat, az inge a nyakán nyitva, a polója meg karmolázva.

— Nem ég ki a szemed? — süvit az aszszony — tudom elment a matac ára.

— Éa kerestem azt! — szól az ember.

— Hogy a pokol minden katlanába jusson a lelkekből egy darab, te gyalázatos!

A zsidó szavára pedig a rendőr karszügyöcök kapja Miskát s viszi — amint mondja — a „közösi szálloda“-ba. Ez szép beszéd, érdemes követni.

Hát ilyen állapotok fakadnak a fölemelt munkabérből.

mert egy jobb férfözik helyébe. — Valamikor a „Hármas Kis Tükör“-ben volt összefoglalva az emberek tudnivalója, ma már a tanulóknak a hóna alá sem fer el a garnada könyv, hanem úgy viszi azt jökora tarisznyába bepakolva — az iskolába, onnan meg haza. Régen a silabizálás nagyon jó olvasásimód volt, ma már a fononimika sem valami nagyszerü módszer, több neves taneró szerint ma már a kinaesthesiás tannód kezd előtérbe nyomulni. És így tovább. Látni való tehát, hogy az oktatási rendszerek a korok és a tudományok előrehaladásával folyton változnak vannak alakulva. Alig hogy valamely oktatási rendszer kialakul, egy másiknak kialakulása veszi kezdetét. Ezeknél fogva a mai kor iskolái sem nem megvetendők, sem nem kiesnylendők, mert ezek nélkül a jövö iskolái és az újabb oktatási rendszerek, tovább nem fejlődhetnek. A mostaniak képezik a jövöbelieknek alapját. És amiként nincs ugrás a természetben, azonkeppen az nevelés és oktatási rendszerekben sem tamadhat ör. amely a régi rendszereket teljesen izolálná az újabb vívmányoktól.

(Folyt. köv.)

Veverán István.

Borzasztó baleset.

Lépten-nyomon ki van téve az ember — sokszor a legnagyobb elővigyázat mellett is — a baleseteknek, a szerencsétlenségnek, a halálnak. Egyik percben még örül az életnek, másik percben már iszonyu kínok között vergődik vankosán. A szülö sem tudhatja előre, mire neveli nagy gondal gyermekét, az életnek e, avagy a korán bekövetkezheto halálnak; de ez ifju nem selyti, hogy éppen akkor amikor a legjavában szorgalmatoskodik, nem-e súlyt le reá az örökké eses hadal eles karma, hogy kiragadja az élök sorából. Ily nem selytet, ily borzasztó eset történt Schwartz Dezsövel, Schwartz Mör szolnoki ecetgyáros fiával Abonyban f. hó 14-én. Nevezett fiatal ember szerdán reggel nagyobb ecetszállítmánnyal érkezett Abonyba. Az egyes kereskedésekben el is helyezte a szállítmányt s mikor Grünwald J. szatöestöl elbúcsuzva hazafelé vette volna útját, egyik lö megesökönyösödött és sehogysem akart indítani. Erre a kosis leugrott a bakkról, hogy majd kantárijánál fogva indulásra készletlen esökönyös parát, a fiatal ember addig ostoresapásokkal nógatta a lovat, de éppen szerencsétlenségére, mert ahelyett, hogy a gonosz állat indított volna, felragott, amely hatalmas, rugás a fiatal embert fején érte oly veszedelmes módon, hogy a nagyagyfélteke, a homloki részen azonnal megrepedt. A veszélyesen sérült fiatal ember, bár önölöl egyre a vére, eszméletlenül maradt egy ideig, de már Dr. Hirn orvoshoz értek eszméletet vesztette s ilyen állapotban reszeltette az orvos az első segélyben. Majd a városi kórhazba szállították a sebesültet, akit Dr. Halmi vett gondos orvosikezelés alá. Délután megérkeztek a szülök, akik szivettépö fájdalommal siránkoztak kedves gyermekük eszméletlen teste mellett. A fiatalember megmentésére atjöttek Szolnokról Dr. Papp Gábor kórházi főorvos, Dr. Fekete vasuti főorvos és Dr. Szabó házi orvos, akik a helybéli orvosokkal egyetemben mindent megtettek, amit ily esetben az orvosi tudomány megtehet. A jó szülök sem rettenek vissza még a legnagyobb áldozattól sem, csakhogy megmenthessék a család szemefényét, aki a sok jó jellemvönösen kívül akadémiái végzettséggel is bír.

A fejlett, derek fiatal ember még mindig eszméletlen állapotban van. Jó anyja mellette virraszt. A részvét irányában igen nagy Szolnokon és Abonyban egyaránt. Hogy mi lesz a sorsa, ennek a tudása a Gondviselőnel van. Életbenmaradásáért nem csak a szülök, hanem testvérei, rokonai, tisztelői és barátai is esengenek.

Ismeretlen.

Népesedési mozgalom.

A lefolyt félévben városunk területén a születések száma 330 (mult év első felében 376), az idén 46 tal kevesebb, mint a mult év első felében. Fiu született 164 (m. é. 194), leány 166 (m. é. 187). Rkath vallású 286 (m. é. 308), reform. 39 (m. é. 49), izr. 4 (m. é. 12), bapt. 1 (m. é. 2) Halva született 8 (m. é. 5). Törvénytelen születések száma 16 (m. é. 23).

H a z a s s á g kötöttet 67 (m. é. 74). Róm. kath. párok között 49 (m. é. 52). Ref. párok között 7 (m. é. 7). Izr. párok között 3 (m. é. 3)

Vegyes házasság kötöttség 8 (m. é. 10). Rkath. és ref. között 3 (m. é. 6), megegyezés az anya vallására 2, az atyáéra 1 esetben. Ref. rk. között 2 (m. é. 4), megegyezés az atya vallására mindkét esetben. Rk. gör. kath. között 1. Gör. kel. rk. között 1, megegyezés az anya vallására. Ág. ref. között 1 esetben. Özvegyek között 5. Öz. férfi hajadonnal 5. Elvált hajadonnal 1. Nőtlen elválttal 3 esetben.

Elhalt 208 egyén (m. é. 247). Finemű 102 (m. é. 130). Nőnemű 145 (m. é. 117). Rkath. 172 (m. é. 194). Ref. 32 (m. é. 30). Izr. 4 (m. é. 12). Szaporodás 122 (m. é. 129). Rkath. 114 (m. é. 114). Ref. 7 (m. é. 19). Izr. 0 (m. é. fogyas volt 1). Elhaltak: tüdőgümőkórban 34, vörhenyben 29, veleszületett gyöngöségben 21, tüdőlobban 21, aggaszályban 16, szivbajban 9, torokgyikban 7, göresökben 6, veselobban 6, bélhurutban 15, angolkórban 5, véredényelmeszesedésben 4, májlobban 3, öngyilkosság 3, vonatlagolás 2. Egy éven alól 53, egytől hét éves korig 61, hetőtől tíz évig 13, tiztől húszig 9, húsztól harmincig 16, harminctől negyvenig 4, negyventől ötvenig 6, ötventől hatvanig 10, hatvautól hetvenig 12, hetventől nyolcvanig 18, nyolcvantól kilencvenig 8, kilencventől százig 1.

Temesközy akvtó.

Szinészet.

Tizenegy hónapon keresztül ellöprengünk azon a problémán, hogy mi lényeges hiba van ennek a városnak, hogy „város” lehessen?

Ezt a kérdést eldönti dr. Farkas Ferenc igazgató a 12-ik hónapban, midőn kifogástalan előadásaival, a társulat társadalmi érintkezésével igazi nagyvárosias jellegű „kölesönöz” nagy községgel ünknek.

Persze arról azok, kik — intelligenciájuk dacára — színházba nem mennek, „komédiát nem néznek”, mitsem tudnak és mitsem törődnek. Am azért a világ forog tovább...

— Helyes kis városka ez az Abony! — jegyezte meg egy izben Tukoray barátom.

— Oh igen így nyáron, kivált ha ti is itt vagytok, — feleltem udvariasan.

— Hat télen? — kérdezte.

— Télen — mondok — Szabadkán szeretnék lakni...

— He-he-he! Vén kujon. Egyik láboddal itt, másikkal ott, ugy-é? Azt egy férfi megteheti...

— Hat egy primadonna?

— No de kérlek... ilyet!?

— Hony soit qui mal y pense!

— Yess! Yess!

Hja, az én Tuki barátom szigorúan etikettes ember.

De hát beszéljünk másról.

Mint a tűz meg a víz, a vén kritikus meg a hőszerelemes színész, szerkesztő meg a szedő gyerek tudvalevőleg halálos ellenségek. A víz oltja a tüzet, a vén kritikus a hős szerelemes áradozásait, a szedő gyerek meg a kritikus böleselkedéseit veri tönkre a rossz szedéssel.

Ez a rövid kitérés a mult számunk referációjára vonatkozik. De hát így kerek a világ.

Egyébként constatálom, hogy dr. Farkas igazgató meglegedését fejezte ki szimpátozó közönségünk irányában s így abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy végre megszűnt a lamentálás a több-kevesebb indolencia fölött, ami még Ceglédén és Körösön azonban egyre járja.

Végre tehát telesházakat látunk napról-napra, amiben nagy és elsőrangú érdeme van bájos igazgatónkknak, Szalontai Ferikének, a társulat emváló primadonnájának, akinek mindég eleven, mindég egyformán temperamentumos játékai, enekel fölött való kedves multságunkat barmulatunk mulja fölül, hogy miként győzi egyik napról a másikra úgy az előadások fészerepét, mint a próbákat, ezeken kívül a reggeli, az ebéd, a vacsora elkészítést, a színház és a saját rengeteg garderoppjának rendbentartását és azt a tementelen kézmunkázást, mely egy ur család igényeit kell, hogy kielégítse?

Hijába, hétfő hétfő marad, ilyenkor kaczenjamereket alusszuk ki s színházba nem megyünk, pedig a „Kivándorló”-ban érdemes volt Balácsi Sándort és Turányit megnézni.

Kedden a „Szerenese malac”-ot láttuk Szalontai Ferike, Nagy Imre és Érekövy Katoly szép előadásukkal.

Szerdán meg a „Táncos huszárok” vonultak

föl, melyben D. Kovácsics M. jutott neki való szerephez, mit pompásan és kedvesen érvényesített is. Szalontai Ferike, Honti Elma, Nagy Imre, Érekövy, Tukoray kiváló közreműködésükkel.

Csütörtökön jubiláris előadásban a „Szabin nők elrablása”-t vigjáték ment Tukoray Loránt 35 éves színészségének ünneplésére, berlet szünetben szép érdeklődés mellett, melyben a jubilaus, mint Rettegi Fridolin kitünően játszott s bő tapsviharokat aratott. Igen jó volt Hadrik Anna és Kovácsics; különben az összes szereplők kitétek magukért a kiváló kartárs iránti szeretetből.

Előadás előtt a társulat összes tagjai, élükön dr. Farkas Ferenc igazgatóval üdvözölték Tukorayt és egy gyönyörű ezüst koszorúval lepték meg kartársi szeretetük jeléül.

Előadás után fényes banquet volt a Hegedüs-féle vendéglőben, melyen megjelentek a társulat összes tagjai, ott voltak rajtuk kívül: Tolth Kálmán szolgabíró, dr. Halmi István tisztii orvos, dr. Hirn Márton orvos, dr. Révész Géza ügyvéd, Pintér Gyula izr. hitközségi elnök, Veli Miksa színi-egyesületi titkár, Láng Oszkár gyógyszerész, Temesközy Gerzson szerkesztő s még mások. Képviselet volt az országos színész-egyesület Roboz Elek titkár által.

Az ünnepelt dr. Farkas Ferenc Szalontai Ferike és Érekövy Károlyné között üt, kit aztán dr. Farkas Ferenc igazgató köszöntött fel, meleg szavakban méltatva Tukoray érdemeit, úgy is mint igaz jó barátot, úgy is mint a kötelességtudás mintaképet éltette a szeretett kartársat.

Azután Veli Miksa a színi egyesület nevében köszöntötte föl az ünnepeltet.

Beszélték még: Könyves Jenő, Roboz Elek titkár az orsz. színi egyesület nevében, Ligeti karmester a kartársat üdvözölte Tukorayt. Temesközy Gerzson szerkesztő dr. Farkas Ferenc igazgatót és bájos nejét köszöntötte föl. Herecz Jenő Veli Miksára mondott felköszöntőt. Balácsi Sándor a jelenlevő „civilre” emelte poharat.

Sürgönyileg üdvözölték az ünnepeltet: Ditrői Mór, az orsz. színész egyesület elnöke, Molnár Viktor, közoktatásügyi államtitkár, vagy hat színi-igazgató, a „Borszem Jankó” szerkesztősége, stb.

Végül Tukoray Loránt egy igen szellemes felszólalásban köszöntötte meg az irányában megnyilvánuló figyelmet és szeretetet.

Pénteken „Ripp van Winkle” operett, szombaton pedig „Casanova” szintén operett ment Szepesi Szidi első felléptével, ki a legjobb rokonszenvenvel találkozott. Kiválóan játszottak: D. Kovácsics mint Katrina, Érekövy, Nagy Imre, Nagy Gyula és Szigethy.

Ma igen érdekes előadások lesznek: delután felhelyárakkal „Vigécek”, este rendes helyárakkal „Varázskeringő”, ez a híres operette megy, amit igazán érdemes megnézni.

SZERK.

Heti műsor:

Kedden 20-án „Lotti ezredesei”, Szalontai-Érekövy fellepte.

Szerdán 21-én „Falusi verébek”, újdonság. Csütörtökön 22-én „Bolond”, Szalontai-Szepesi-Érekövy fellepte.

Pénteken 23-án „Végrehajtó”, Saáry Margit vendégfelleptével.

Szombaton 24-én „Bobherecz”, Szalontai fellepte.

Vasárnap 25-én delután „Szulamith”, felhelyárakkal. Este Cabaré előadás.

MI UJSÁG?

— **Eljegyzés.** Abonyi Tivadár, szintársulatunk jeles tagja eljegyezte Rozsahegyi Ilonkát, a debreceni színház tagját.

— **Nyári multság.** Az abonyi iparosok vigalmi bizottsága I. évi július hó 25-én az „Érzsébet Liget”-ben felerészben az ipartestület könyvtára, felerészben a helybeli szegények javára konfetti- és szerpentin-esetával egybekötött zártkörű nyári multságot rendez. Belepti díj: személyi jegy 1 kor., család-jegy 3 személyig 2 kor. 40 fil. Kezdeté este fel 8 órakor. Felülfizetéseket — tekintettel a jótékony célra — köszönettel fogad és hírlapilag nyugtáz a rendezőség. Ételek és italokról íj. Kelemen László fog gondoskodni. Kedvezőtlen idő esetén a multság az Ipartestület összes helyiségeiben tartatik meg.

— **A művészet teréről.** Horvay Péter festő művész ismét városunkba érkezett, s vállalkozik a festészet tanítására, valamint táj és arcképek festésére.

— **Uj hivatal.** Mint halljuk, a tolonc kísérettel ezután a tanácsnokok lesznek megbízva. Hat jó jó, a toloncot is embernek kell kísérni, nem kutyának, lévén az is dolog, a dolog pedig tudva lévő dolog, nem szégyen. De hát — engedelmet — ez a választás-kor nem volt szegőségben. Leghelyesebb lesz, ha önkéntes vállalkozók alkalmaztatnak. Napi díj a kíséretért 30 kr. és egy revolver használatra.

— **Egy milliárd.** A triesti általános biztosító társulatnál (Assicurazione Generali) biztosított főkek átlaga elérte az egy milliárd (ezer millió) korona összeget. Ez az első eset, hogy egy magy.-osztr. intézet ily allományt képes felmutatni, amilyent különben csak nagyon kevés európai biztosító társaság ért el eddig. Ezen eredmény nagyfontosságú közgazdasági eseményt képez, mert ez egyrészt biztosítási intézményünk versenyképességét, másrészt pedig azt a nagy bizalmat igazolja, amellyel a közönség ezen legnagyobb biztosító társulatunkkal szemben viseltetik. Készséggel szolgál biztosítani szándékoznak felvilágosítással Havas Ignác, a társulat képviselője.

— **Az ország** legnagyobb ipartelepeinek egyike a Bohn-féle téglagyárak, melyek amellelt, hogy sok ezer munkáskeznek állandó keresetet nyújtanak, a hazai iparnak dícsőséget is szereznek. A Bohn-féle szab. természetes vörös fedéleserepek általános kedveltségnek örvendenek.

NYILT-TÉR*)

— **Válasz.** A „szemtanu”-nak mult számban közölt cáfolatára kijelentem, hogy az általam közzé tett levél tartalmát fenntartom, hogy én mit beszéltem a főherceggel, arra sem a „szemtanu” sem más tanú nem lehet, mert közelünkben senki sem volt. Érthetetlen a „szemtanu” cáfolata s ez irányban igyekezete.

Abony, 1909. jul. 12. Gáspár Pál, gazdálkodó.

* E rovatban közlötökért nem vállal felelősséget a szerk.

Szerkesztői üzenetek.

Pitypalatty. Aláírásnélküli dolgozatokat nem közölhetünk. Ez általános szabály. De mintha olvastuk volna már ezt valahol?!

Uj tápintézet.

A t. érdekelt szülők értesítetnek, hogy az 1909-10 iskolai tanévre

Kecskeméti Diák-Otthon

cím alatt fiú-nevelő és tápintézet nyílik, amelyben a növendékek felett a tanulmányi felügyeletet két középiskolai tanár és három bennlakó nevelő gyakorolja

Az intézetbe az első tanévben csak **korlátolt számban** vételnek fel növendékek.

Havi teljes ellátás 50 korona.

Beiratkozások augusztus hó 1-éig eszközöltetnek.

Prospektussal és mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál

A Kecskeméti Diák-Otthon igazgatósága

Széchenyi-tér 15. sz.

Befőzni való válogatott kajszin barackot és nagyszemű ringlót szállit Báró Weigelsperg Ede.

Eladás.

Fabian István Körösi-uton levő belsőségén egy egész téglából álló magtár lebontással eladó. — Ugyanott 12 hold kert haszonbérbe kiadó vagy esetleg eladó.

Eladó ház.

A Szolnoki-uton levő néhai Shwarz József-féle ház eladó, esetleg haszonbérbe kiadó. Értekezni lehet Schwarz Lipótnál.

